

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ BYLŲ TEISENOS ĮSTATYMO NR. VIII-1029 23, 24, 25, 33, 52, 67, 70, 72, 74, 75, 76, 95, 99, 109, 112, 123, 124, 126, 133, 134, 135, 139, 141, 150, 158, 160 IR 161 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 8¹, 51, 101, 148, 182, 214, 218, 220, 236, 286, 308, 310, 317, 319, 323, 324, 375, 385, 422 IR 430¹ STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISMŲ ĮSTATYMO NR. I-480 37¹ STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS IKITEISMINIO ADMINISTRACINIŲ GINČŲ NAGRINĖJIMO TVARKOS ĮSTATYMO NR. VIII-1031 7, 9, 11 IR 18 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 6¹ STRAIPSNIŲ ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO PROCESO KODEKSO 111, 117, 121, 123, 124, 175¹, 604, 605, 624¹, 631, 640, 644, 646, 648, 657 IR 679 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 573, 574, 577, 579, 585, 609, 616, 620, 622, 624, 637, 646 IR 647 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VIEŠOJO ADMINISTRAVIMO ĮSTATYMO NR. VIII-1234 8, 14, 18, 20, 27, 30, 31, 34, 35 IR 36⁴ STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS GYVENAMOSIOS VIETOS DEKLARAVIMO ĮSTATYMO NR. VIII-840 7 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS GYVENTOJŲ REGISTRO ĮSTATYMO NR. I-2237 9 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO KODEKSO 1.73, 1.122, 2.44, 2.49, 2.54, 2.66, 6.166, 6.192, 6.228⁷, 6.228¹⁴, 6.901, 6.991 IR 6.993 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS PAŠTO ĮSTATYMO NR. VIII-1141 7 IR 10 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ADVOKATŪROS ĮSTATYMO NR. IX-2066 PAPILDYMO 44¹ STRAIPSNIŲ ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ANTSTOLIŲ ĮSTATYMO NR. IX-876 43¹ STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS NOTARIATO ĮSTATYMO NR. I-2882 PAPILDYMO 34¹ STRAIPSNIŲ ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS PROKURATŪROS ĮSTATYMO NR. I-599 PAPILDYMO 4¹ STRAIPSNIŲ ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VAIKO TEISIŲ APSAUGOS KONTROLIERIAUS ĮSTATYMO NR. VIII-1708 17 IR 22 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIŲ ĮSTATYMO NR. VIII-950 13, 17, 18 IR 21 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ ĮSTATYMO NR. IX-1826 24, 27 IR 29 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISĖS GAUTI INFORMACIJĄ IŠ VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBIŲ INSTITUCIJŲ IR ĮSTAIGŲ ĮSTATYMO NR. VIII-1524 12, 13, 14, 15 IR 17 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINIO TEISMO ĮSTATYMO NR. I-67 42, 65, 66, 67 IR 67¹ STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 41¹ STRAIPSNIŲ ĮSTATYMO PROJEKTU

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“ patvirtino Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo planą. Įgyvendinant minėto plano 3.1.4 darbo „Valstybės informacinių išteklių infrastruktūros konsolidavimas ir valstybės informacinių sistemų modernizavimas“ 8 veiksmą „Viešojo sektoriaus efektyvumo didinimas, modernizuojant ir skaitmeninant procesus: visų valstybinių institucijų naudojimas elektroninių dokumentų sistema, užtikrinant, kad visi viešojo sektoriaus dokumentai būtų siunčiami e. pristatymo sistema“ buvo parengti Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 23, 24, 25, 33, 52, 67, 70, 72, 74, 75, 76, 95, 99, 109, 112, 123, 124, 126, 133, 134, 135, 139, 141, 150, 158, 160 ir 161 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 8¹, 51, 101, 148, 182, 214, 218, 220, 236, 286, 308, 310, 317, 319, 323, 324, 375, 385, 422 ir 430¹ straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos teismų įstatymo Nr. I-480 37¹ straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo

Nr. VIII-1031 7, 9, 11 ir 18 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 6¹ straipsniu įstatymo, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 111, 117, 121, 123, 124, 175¹, 604, 605, 624¹, 631, 640, 644, 646, 648, 657 ir 679 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 573, 574, 577, 579, 585, 609, 616, 620, 622, 624, 637, 646 ir 647 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo Nr. VIII-1234 8, 14, 18, 20, 27, 30, 31, 34, 35 ir 36⁴ straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo Nr. VIII-840 7 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos gyventojų registro įstatymo Nr. I-2237 9 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.73, 1.122, 2.44, 2.49, 2.54, 2.66, 6.166, 6.192, 6.228⁷, 6.228¹⁴, 6.901, 6.991 ir 6.993 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos pašto įstatymo Nr. VIII-1141 7 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos advokatūros įstatymo Nr. IX-2066 papildymo 44¹ straipsniu įstatymo, Lietuvos Respublikos antstolių įstatymo Nr. IX-876 43¹ straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos notariato įstatymo Nr. I-2882 papildymo 34¹ straipsniu įstatymo, Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymo Nr. I-599 papildymo 4¹ straipsniu įstatymo, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstatymo Nr. VIII-1708 17 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo Nr. VIII-950 13, 17, 18 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo Nr. IX-1826 24, 27 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo Nr. VIII-1524 12, 13, 14, 15 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo Nr. I-67 42, 65, 66, 67 ir 67¹ straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 41¹ straipsniu įstatymo projektai (toliau kartu – Įstatymų projektai).

Įstatymų projektais taip pat įgyvendinamas 2018 m. liepos 23 d. Susitarimo dėl šalies pažangai būtinų reformų įgyvendinimo darbo grupės posėdyje patvirtinto Susitarimo dėl šalies pažangai būtinų reformų įgyvendinimo veiksmų plano I skyriaus „Viešojo sektoriaus efektyvumo didinimas ir viešųjų paslaugų kokybės gerinimas“ 1.7 poskyrio „Investuoti į skaitmeninės visuomenės kūrimą ir e. paslaugų prieinamumo didinimą“ 10 veiksmas – „Viešojo sektoriaus efektyvumo didinimas, modernizuojant ir skaitmeninant procesus: visų valstybinių institucijų naudojimas elektroninių dokumentų sistema, užtikrinant, kad visi viešojo sektoriaus dokumentai būtų siunčiami e. pristatymo sistema“.

Įstatymų projektų tikslas – įteisinti vieną elektroninį langelį valstybės mastu ir padidinti viešojo sektoriaus efektyvumą modernizuojant ir skaitmeninant procesus.

Įstatymų projektų uždaviniai:

- įteisinti asmenų Nacionalinės elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinės sistemos (toliau – E. pristatymo sistema) elektroninio pristatymo dėžutes (toliau – elektroninio pristatymo dėžutė), kurių adresas būtų naudojamas siekiant efektyviau gauti teikiamas viešąsias, administracines ir kitas paslaugas;

- sukurti teisinės prielaidas, kad visas viešojo administravimo subjektų susirašinėjimas su asmenimis pirmiausia būtų vykdomas elektroninių ryšių priemonėmis, o jeigu asmuo jomis nesinaudoja (elektroninio pristatymo dėžutė yra neaktyvi), elektroninė siunta būtų atspausdinta ir pristatyta kaip pašto siunta (procesinių dokumentų įteikimo atveju – registruotoji pašto siunta);

- efektyvinti viešojo administravimo subjektų, teismų ir kitų valstybės institucijų (toliau visos kartu – viešojo sektoriaus subjektai) veiklą, taupyti valstybės biudžeto lėšas ir užtikrinti, kad visi viešojo sektoriaus subjektai nuo 2021 m. sausio 1 d. rengtų tik oficialius elektroninius dokumentus (išskyrus teismo rengiamus su procesu susijusius dokumentus), kurie saugiai ir patikimai būtų siunčiami asmenims naudojantis saugia ir patikima valstybės informacine sistema (išskyrus numatytas išimtis).

Viešojo sektoriaus subjektų ir asmenų susirašinėjimo skaitmeninimas pagrįstas pastaraisiais metais ne tik Lietuvoje, bet ir visame pasaulyje vykstančia sparčia technologijų plėtra ir su tuo susijusiomis galimybėmis ir abipuse nauda, naujų valstybės ir asmenų komunikavimo būdų poreikiu. Gyventojų, kurie nuolat naudojami internetu, dalis nuolat didėja (2016 m. – 72 proc., 2017 m. – 75,2 proc., 2018 m. – 78 proc.) ir planuojama, kad 2020 m. rodiklis pasieks 85 proc. Atitinkamai gyventojų, kurie nesinaudoja internetu, dalis nuolat mažėja (2016 m.

duomenimis, tokių buvo 26 proc., 2017 m. – 22,4 proc., 2018 m. – 20 proc.) ir planuojama, kad 2020 m. rodiklis sumažės iki 10 proc. Įmonių, kurios naudoja sparčiuoju internetu, dalis taip pat nuolat auga (2016 m. – 52 proc., 2017 m. – 59 proc., 2018 m. – 61 proc.) ir 2020 m. sieks 95 proc. Viešojo sektoriaus subjektai, teikdami viešąsias ir administracines paslaugas, keletą pastarųjų metų pakankamai aktyviai naudoja Europos Sąjungos paramos lėšas, kitus finansavimo šaltinius ir savo teikiamas paslaugas perkelia į elektroninę erdvę. Gyventojų, kurie naudoja elektroniniu būdu teikiamomis viešosiomis ir administracinėmis paslaugomis, skaičius kasmet auga (2016 m. – 45 proc., 2017 – 48 proc., 2018 m. – 51 proc.) ir planuojama, kad 2020 m. šis skaičius pasieks 60 proc.

Teismų veiklos 2016–2017 m. apžvalgoje pastebima tendencija, kad kasmet išnagrinėtų elektroninių bylų skaičius vis didėja, o 2017 m. apžvalgoje padaryta išvada, kad tiek teismai, tiek asmenys aktyviai priima skaitmeninio naujovės ir aktyviai naudoja jų teikiama nauda. Teismų veiklos 2018 m. apžvalgoje nurodoma, kad 2018 m. beveik 73 proc. (2017 m. taip pat 73 proc.) teismuose išnagrinėtų civilinių bylų ir 47 proc. (2017 m. – 17 proc., 2016 m. – 16 proc.) teismuose išnagrinėtų administracinių bylų buvo elektroninės formos. Taip pat didėja teismuose išnagrinėtų elektroninių administracinių nusižengimų bylų skaičius: 2016 m. jos visos buvo tik popierinės formos ir nebuvo nė vienos elektroninės, 2017 m. jau buvo 22 bylos, 2018 m. – 54. 2017 m. apytiksliai 3 iš 4 (75 proc.) bendrosios kompetencijos teismuose nagrinėtų civilinių bylų ir 1 iš 6 administraciniuose teismuose nagrinėtų bylų buvo tvarkomos elektronine forma. Per 2018 m. naudojantis portalu e.teismas.lt Lietuvos teismams buvo pateikti 466 tūkst. vnt. (2017 m. 462 tūkst. vnt.) procesinių dokumentų. Pažymėtina, kad jau 2017 m. teismų veiklos apžvalgoje konstatuojama, kad elektroninių ryšių priemonėmis vis labiau pasitikima ir kreipiantis į teismą dėl sudėtingesnių ginčų sprendimo, o šiuos pozityvius pokyčius lemia modernėjantys teismai ir aktyvi informacinės visuomenės plėtra.

Įstatymų projektai parengti atsižvelgiant į minėtas tendencijas ir sudarys prielaidas spartinti informacinės visuomenės plėtrą Lietuvoje.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai

Įstatymų projektus parengė Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos Tinklų ir tarptautinių ryšių departamento vyriausioji patarėja Kristina Semėnė (tel. (8 5) 239 3990, el. p. kristina.semene@sumin.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu viešojo sektoriaus subjektai nėra įpareigoti rengti oficialių elektroninių dokumentų ir jais keistis tarpusavyje. Dėl to praktikoje dauguma viešojo sektoriaus subjektų vis dar rengia popierinius dokumentus, juos pasirašo ranka, skenuoja, siunčia institucijos elektroniniu paštu ar įprastu paštu. Tai ne tik kelia nepatogumų tiems viešojo sektoriaus subjektams, kurie jau rengia oficialius elektroninius dokumentus ir juos pasirašo elektroniniu parašu, bet ir neracionaliai naudoja išteklius (tiek žmogiškuosius, tiek finansinius), dirba neefektyviai (pvz., tokiu atveju nesudaromos galimybės dirbti nuotoliniu būdu).

Pagal Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatymo 2 straipsnio 16 dalį oficialusis elektroninis dokumentas – Lietuvos vyriausiojo archyvaro nustatyta tvarka valstybės ar savivaldybės institucijos, įstaigos ar įmonės, valstybės įgalioto asmens informacinių technologijų priemonėmis sudarytas, patvirtintas ar gautas elektroninis dokumentas, pasirašytas elektroniniu parašu ir įtrauktas į apskaitą. Pagal minėto įstatymo 12 straipsnį tiek viešieji, tiek privatus juridiniai asmenys turi užtikrinti, kad turimi elektroniniai ir kiti dokumentai, prie kurių prieinama tik specialios įrangos priemonėmis, išliktų autentiški, patikimi ir prieinami visą jų saugojimo laiką. Kartu su šiais dokumentais turi būti saugoma ir kontekstinė informacija (informacija apie dokumento sandarą, turinį ir aplinką, sudaranti būtinas ir pakankamas sąlygas dokumento autentiškumui ir prieinamumui užtikrinti).

Lietuvos Respublikos Vyriausybė (toliau – Vyriausybė) 2015 m. rugpjūčio 26 d. nutarimu Nr. 914 „Dėl Nacionalinės elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo“ ministerijas, Vyriausybės kanceliariją, Vyriausybės įstaigas ir

įstaigas prie ministerijų, kitas Vyriausybei atskaitingas valstybės institucijas ir įstaigas nuo 2016 m. sausio 1 d. įpareigojo vietoj korespondencijos siuntų viena kitoms ir kitiems asmenims siųsti tik elektronines siuntas per E. pristatymo sistemą. Nuo E. pristatymo sistemos įdiegimo 2013 m. iki 2018 m. pabaigos elektroninių siuntų skaičius išaugo nuo kelių šimtų iki beveik milijono: 2013 m. per E. pristatymo sistemą buvo išsiųsta 541 elektroninė siunta, o 2018 m. – 880 760 vnt. elektroninių siuntų. Šiuo metu prie E. pristatymo sistemos yra prisijungę 2091 valstybės institucija, 2315 juridinių asmenų ir 155 317 fizinių asmenų. Per mėnesį iš viso išsiunčiama apie 80 tūkst. elektroninių siuntų (nuo 2019 m. sausio 1 d. iki 2019 m. liepos 2 d. išsiųstos 486 208 elektroninės siuntos ir atspausdinta 168 614 popierinių pašto siuntų).

Pažymėtina, kad E. pristatymo sistemoje sudaroma galimybė formuoti, siųsti, priimti, išsaugoti ar kitaip tvarkyti elektronines siuntas, identifikuoti siuntėjus, gavėjus, jų atstovus, laiko žymomis fiksuoti elektroninių siuntų išsiuntimą, pristatymą ir gavimą, taip pat užtikrinamas elektroninių siuntų turinio konfidencialumas ir susirašinėjimo slaptumas. Taigi E. siuntų pristatymo sistema siunčiamos elektroninės siuntos tenkina visus oficialaus susirašinėjimo reikalavimus, asmenų poreikius ir prilyginamos registruotajai korespondencijos siuntai, tačiau už pastarąją yra gerokai patogesnė – šiuo metu jos siunčiamos nemokamai (fizinė registruotoji korespondencijos siunta vidutiniškai kainuoja 1 eurą) iš bet kurios asmeniui patogios vietos prisijungus prie E. pristatymo sistemos, užtikrinamas visiškas siunčiamų duomenų saugumas – siunčiamo dokumento turinys prieinamas tik jo siuntėjui ir gavėjui, o visi siunčiami dokumentai yra saugomi duomenų saugyklose.

Kiekvienai siuntai suteikiamas unikalus kodas, kurį asmuo gali perduoti suinteresuotai trečiajai šaliai, taip suteikdamas prieigą prie dokumento originalo. Be to, siunčiant per E. pristatymo sistemą užtikrinamas elektroninės siuntos pristatymas gavėjui, t. y. fizinės pašto siuntos ar elektroninės siuntos, siunčiamos kitomis elektroninės komunikacijos priemonėmis (pvz., el. paštu), gali dingti, nebūti pristatytos, priskirtos nepageidaujamam laišku dėl žmogiškojo faktoriaus ar sistemos nustatymų, tačiau elektroninės siuntos, siunčiamos per E. pristatymo sistemą, išsiuntimas, gavimas, perskaitymas fiksuojamas laiko žymomis, taip vartotojui suteikiamos įrodinėjimo apie siuntos pristatymą priemonės. Tai ypač aktualu siunčiant elektronines siuntas viešojo sektoriaus subjektams, kai yra numatyti konkretūs dokumentų pateikimo terminai.

Teisingumo ministras 2012 m. gruodžio 13 d. įsakymu Nr. 1R-332 „Dėl Procesinių dokumentų pateikimo teismui ir jų įteikimo asmenims elektroninių ryšių priemonėmis tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtino Procesinių dokumentų pateikimo teismui ir jų įteikimo asmenims elektroninių ryšių priemonėmis tvarkos aprašą, kuris nustatė procesinių dokumentų pateikimo teismui elektroninių ryšių priemonėmis tvarką ir formą ir procesinių dokumentų įteikimo asmenims elektroninių ryšių priemonėmis tvarką ir formą nagrinėjant civilines, administracines, baudžiamąsias ir administracinių nusižengimų bylas. Pažymėtina, kad pagal šį įsakymą procesiniai dokumentai elektroninių ryšių priemonėmis teismui pateikiami naudojantis Lietuvos teismų informacinės sistemos Viešųjų elektroninių paslaugų posistemiui, Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekse nurodytais atvejais administracinio nusižengimo protokolas ir kiti procesiniai dokumentai teismui pateikiami per Administracinių nusižengimų registro ir LITEKO integracinę sąsają, o Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekse nurodytais atvejais pateikiant skundą teismui dėl institucijos (pareigūno) priimto nutarimo administracinio nusižengimo byloje skundas elektroniniu būdu teikiamas per Policijos elektroninių paslaugų sistemą (<https://www.epolicija.lt>).

Taigi šiuo metu asmenys negali oficialiai kreiptis į bet kurį viešojo sektoriaus subjektą per vieną langelį ir tai sukelia nepatogumų asmenims, ypač pradedantiems naudotis elektroninių ryšių priemonėmis, be to, valstybės viešasis sektorius neišnaudoja visų galimybių, kurias galėtų. Tai stabdo skaitmeninimo procesus ir informacinės visuomenės plėtrą.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymų projektais siekiama sistemiškai ir nuosekliai valstybės mastu įteisinti saugų ir patikimą elektroninį susirašinėjimo su viešojo sektoriaus subjektais būdą, taip pat užtikrinti, kad elektroninio pristatymo dėžutė būtų visuotinai naudojama, viešojo sektoriaus subjektams nekiltų problemų informuojant asmenis, o pastariesiems – kreipiantis į bet kurį viešojo sektoriaus subjektą.

Pagal Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnį valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, todėl valstybė turi sudaryti maksimaliai patogias sąlygas asmenims kreiptis į jas, gauti paslaugas. Atsižvelgiant į sparčią elektroninių ryšių priemonių naudojimo plėtrą, siūloma, kad E. pristatymo sistema būtų ta priemonė, kuri užtikrintų, kad asmuo per šį kanalą galės kreiptis į bet kurį viešojo sektoriaus subjektą. Įstatymų projektuose numatytas vieno langelio sukūrimas asmenims vertintinas būtent iš asmens perspektyvos (ne viešojo sektoriaus subjektų, kurie savo veikloje naudoja tikrai daugiau nei vieną informacinę sistemą). Dėl to visiems asmenims būtų sukurta el. pristatymo dėžutė, o prisijungęs prie E. pristatymo sistemos asmuo ją tik aktyvuotų. Susirašinėjimas su asmenimis bus greitesnis: siūloma, kad el. siunta būtų laikoma įteikta kitą darbo dieną po išsiuntimo. Vis dėlto siekiant užtikrinti, kad asmenys gautų informaciją, Įstatymų projektuose neatsisakoma nė vieno šiuo metu naudojamo informacijos siuntimo (pateikimo) būdo. Asmuo galės išreikšti pageidavimą, koku būdu jis nori būti informuojamas, ir viešojo sektoriaus subjektui šis pageidavimas bus privalomas, t. y. jis turės siųsti informaciją tokiu būdu, koku asmuo pageidavo. Tačiau jeigu asmuo pageidavimo neišreiškė, siūloma, kad viešojo administravimo subjektui prioritetinis asmens informavimo būdas būtų per E. pristatymo sistemą.

Pažymėtina, kad per E. siuntų pristatymo sistemą siunčiamos elektroninės siuntos tenkina visus oficialaus susirašinėjimo reikalavimus, asmenų poreikius ir gali būti prilyginamos registruotajai pašto siuntai, užtikrinamas visiškas siunčiamų duomenų saugumas – siunčiamo dokumento turinys prieinamas tik jo siuntėjui ir gavėjui, o visi siunčiami dokumentai yra saugomi duomenų saugyklose. Taip pat pažymėtina, kad joks asmuo nebus priverstas įsigyti įrangos ar būtinai išmokti naudotis informacinių technologijų priemonėmis. Jeigu asmens E. pristatymo dėžutė bus neaktyvi, elektroninė siunta bus atspausdinama ir pristatoma kaip pašto siunta (registruotoji pašto siunta procesinių dokumentų įteikimo atveju, o kitais atvejais viešojo sektoriaus subjektas galės pasirinkti, kokią siuntą siųsti – registruotąją ar paprastą). Už šias paslaugas sumokės siuntėjas, t. y. viešojo sektoriaus subjektas (ne asmuo, gaunantis tokią atspausdintą siuntą).

Pažymėtina ir tai, kad siekiant, kad prie E. pristatymo sistemos prisijungtų kuo daugiau asmenų, viešojo administravimo subjektai, pirmą kartą teikdami asmenims atsakymus į jų prašymus ar skundus, taip pat teikdami kitą informaciją, informuos asmenis apie galimybę prisijungti prie E. pristatymo sistemos ir jos naudojimosi privalumus, taip pat apie galimybę fiziniams asmenims komunikuodami su viešojo administravimo institucijomis ar teismais, Lietuvos administracinių ginčų komisija, Lietuvos administracinių ginčų komisijos teritoriniais padaliniais, prokuratūra, Konstituciniu Teismu, Seimo kontrolieriais, lygių galimybių kontrolieriumi, vaiko teisių apsaugos kontrolieriumi per E. pristatymo sistemą nemokamai. Preliminariais skaičiavimais, E. pristatymo sistemos naudotojų skaičius galėtų siekti iki 1,2 mln.

Visos kitos jau sukurtos ir veikiančios specializuotos informacinės sistemos (pvz., Mano VMI, Sodra ir kt.), jeigu jomis naudojasi asmenys, ir toliau galės būti naudojamos, tačiau Įstatymų projektais sudaroma galimybė asmeniui turėti vieną E. pristatymo dėžutę ir ja naudotis (sisiekti su visais viešojo sektoriaus subjektais). Žinoma, jeigu asmuo pageidauja, jis gali ir galės tiesiogiai jungtis prie specializuotos informacinės sistemos ir naudotis jos galimybėmis, gauti paslaugas. Taip būtų užtikrintas sukurtų sistemų funkcionalumų naudojimas, be to, nesudarytų papildomų rūpesčių asmeniui, jeigu jis jau įprato tomis paslaugomis naudotis būtent tokiu būdu. Tačiau kuriant naujas informacinių technologijų priemones ar sprendimus, viešojo sektoriaus subjektai negalės kurti naujų ir taip dubliuoti E. pristatymo sistemos funkcionalumą. Tokiu būdu būtų užtikrintas efektyvus lėšų ir jau sukurtų sprendimų naudojimas.

Integracinėms sąsajoms tarp informacinių sistemų ar registrų sukurti reikalingi abiejų sistemų, kurioms reikia tarpusavio integracinių sąsajų, informacinių technologijų sprendimai. E. pristatymo sistema turi sukurtus atvirus informacinių technologijų sprendimus, todėl kitų

informacinių sistemų valdytojai, siekdami patogesnio darbo, turi galimybę kurti šių sistemų sąveikai reikiamas integracines sąsajas.

E. pristatymo sistemos valdytoja yra Susisiekimo ministerija, o tvarkytoja nuo 2020 m. sausio 1 d. – valstybės įmonė Registrų centras. Ši įmonė yra pagrindinių registrų ir valstybės informacinių sistemų tvarkytoja, turi kompetencijos tvarkant visai valstybei svarbius informacinius išteklius, todėl manytina, kad ir E. pristatymo sistemos tinkamas tvarkymas bus užtikrintas. Visas E. pristatymo sistemos veiklos modelis yra ir toliau bus reglamentuotas šios sistemos nuostatuose, kuriuos tvirtina Vyriausybė. Kadangi valstybės įmonė Registrų centras E. pristatymo sistemos tvarkytoja taps nuo 2020 m. sausio 1 d., todėl turės pakankamai laiko tinkamai pasirengti visuotiniam šios sistemos naudojimui. Pažymėtina, kad iki Įstatymų projektų įsigaliojimo numatyta, jog per E. pristatymo sistemą bus sudaryta galimybė siųsti įvairių formatų dokumentus (ne tik adoc, kaip šiuo metu, bet ir, pvz., pdf ar jpg, garso įrašus), taip pat bus galima siųsti didesnės apimties el. siuntas nei šiuo metu, taip pat el. siuntas galės siųsti visi asmenys visiems asmenims (nebus reikalavimo, kad arba siuntėjas, arba gavėjas turi būti viešojo administravimo subjektas). Šios priemonės padarys E. pristatymo sistemą patogesnę vartotojams ir sudarys tinkamas prielaidas išnaudoti visus jos privalumus, gerokai paspartins skaitmeninimo procesus. Taip pat, siekiant užtikrinti visuotinį naudojimąsi E. pristatymo sistema ir užtikrinti naudojimosi ja patogumą, planuojama pagal poreikį kurti E. pristatymo sistemos ir kitų informacinių sistemų (pavyzdžiui, Antstolių informacinės sistemos, eNotaro informacinės sistemos) integracines sąsajas. Elektroninio pristatymo paslaugų teikimo E. pristatymo sistemos priemonėmis taisyklės tvirtintų Vyriausybė arba jos įgaliota institucija (šiuo metu tokias taisykles yra patvirtinęs susisiekimo ministras).

Siūloma, kad elektroninio pristatymo paslaugos fiziniams asmenims, kai jie elektronines siuntas per E. pristatymo sistemą siunčia viešojo administravimo subjektams, teismams, Lietuvos administracinių ginčų komisijai, Lietuvos administracinių ginčų komisijos teritoriniams padaliniais, Konstituciniam Teismui, prokuratūrai, Seimo kontrolieriams, lygių galimybių kontrolieriui, vaiko teisių apsaugos kontrolieriui, būtų teikiamos neatlygintinai. Kai elektroninio pristatymo paslaugos teikiamos atlygintinai, elektroninio pristatymo paslaugų teikimo E. pristatymo sistemos priemonėmis tarifai būtų pagrįsti patirtomis sąnaudomis, o tarifams apskaičiuoti *mutatis mutandis* būtų taikoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymu Vyriausybės tvirtinama atlyginimo už registro objekto registravimą, registro duomenų, valstybės informacinių sistemų duomenų teikimą mokėjimo tvarka. Kai asmens elektroninio pristatymo dėžutė yra neaktyvi ir elektroninė siunta jam siunčiama per E. pristatymo sistemą, bet įteikiama kaip pašto siunta, šios paslaugos tarifai nustatomi įtraukiant elektroninio pristatymo paslaugų teikimo E. pristatymo sistema tarifą, pagrįstą patirtomis sąnaudomis, ir viešojo konkurso būdu atrinkto E. pristatymo sistemos operatoriaus pasiūlyme pateiktus įkainius.

Taip būtų užtikrinta, kad elektroninio pristatymo paslaugų teikimo E. pristatymo sistemos priemonėmis tarifai būtų nustatomi skaidriai ir būtų užtikrintas ir E. pristatymo sistemos išlaikymas.

Įstatymų projektuose taip pat numatyta, kad viešojo sektoriaus subjektai elektroninius dokumentus pasirašys kvalifikuotu elektroniniu parašu. Tačiau asmeniui kreipiantis į viešojo sektoriaus subjektą sudaroma galimybė kreipimasi pasirašyti kvalifikuotu elektroniniu parašu arba tokiu būdu, kad kreipimosi gavėjas galėtų vienareikšmiškai nustatyti besikreipiančio asmens tapatybę ir būtų užtikrintas kreipimosi vientisumas. Sprendimą, ar asmenų teikiami kreipimai privalo būti pasirašyti kvalifikuotu elektroniniu parašu, jeigu tai nėra nustatyta teisės aktuose, atsižvelgdamas į prašymo ar prašomos suteikti viešosios ar administracinės paslaugos pobūdį, priims viešojo sektoriaus subjektas. Toks lankstus reglamentavimas yra suderintas su 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 910/2014 dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų vidaus rinkoje, kuriuo panaikinama Direktyva 1999/93/EB (OL 2014 L 257, p. 73), be to, suteiks daugiau galimybių atsižvelgti į individualią situaciją, skatins asmenis naudotis elektroninių ryšių priemonėmis ir nedidins administracinės naštos. Atsižvelgiant į tai, kad pagal Lietuvos Respublikos viešojo

administravimo įstatymą dėl gauto skundo viešojo administravimo subjektas privalo pradėti administracinę procedūrą, skundai, pateikti elektroninių ryšių priemonėmis, visuomet turės būti pasirašyti kvalifikuotu elektroniniu parašu.

Įstatymų projektuose numatyta, kad asmuo, naudojantis E. pristatymo sistemą, gali kreiptis į bet kurį viešojo administravimo subjektą, todėl pastariesiems numatyta pareiga priimti asmenų siunčiamas el. siuntas per E. pristatymo sistemą. Pabrėžtina, kad neatsisakoma visų kitų šiuo metu asmeniui įprastų kreipimosi būdų – kitų elektroninių ryšių priemonių, galimybės kreiptis siunčiant pašto siuntą ar tiesiogiai atvykstant pas viešojo sektoriaus subjektą. Įstatymų projektuose siūloma nustatyti, kad prioritetinis viešojo administravimo subjekto ir asmens susirašinėjimo būdas yra E. pristatymo sistema arba kitos elektroninių ryšių priemonės. Jeigu asmuo nesinaudoja šiomis priemonėmis arba dėl kitų priežasčių artimiausiu metu negalės jomis pasinaudoti ir išreiškia pageidavimą informaciją ar dokumentus gauti kitu būdu (pvz., registruotąja pašto siunta), viešojo administravimo subjektai turės atsižvelgti į šį prašymą ir informaciją ar dokumentus pateikti būtent tuo būdu. Teismams paliekama galimybė pasirinkti asmens informavimo būdą atsižvelgiant į konkrečią situaciją. Tokiu reglamentavimu siekiama kuo daugiau susirašinėjimo perkelti į elektroninę erdvę ir užtikrinti, kad informaciją asmuo greitai ir tikrai gaus, o viešojo sektoriaus subjektai dirbs efektyviau, taupys lėšas.

Manome, kad procesiniai dokumentai asmeniui turi būti siunčiami tokiu būdu, kuris užtikrintų gavimą. Paprastoji pašto siunta pagal paslaugos pobūdį negali užtikrinti informacijos gavimo. Įvertinus tai, kad viešojo sektoriaus subjektai, siųsdami per E. pristatymo sistemą, kai el. siunta įteikiama kaip pašto siunta, jos nespausdins, nevokuos (tai padarys E. pristatymo sistemos operatorius) ir atitinkamai patirs mažiau išlaidų (bus taupomas darbuotojų darbo laikas, popierius, nepatirs spausdinimo išlaidų, nereikės voko ir pan.), todėl bendrosios išlaidos, skirtos informacijai ar dokumentams pristatyti, nepadidės. Pažymėtina, kad asmuo į viešojo sektoriaus subjektus ir teismus galės kreiptis ir neregistruotąja pašto siunta.

Dėl notarų, advokatų, antstolių pažymime, kad E. pristatymo sistemoje yra galimybė administruoti ne tik elektroninio pristatymo dėžutę, bet ir subdėžutę (ji turi kitą adresą), skirtą jų veiklai. Tokiu būdu yra užtikrintas asmens privataus gyvenimo ir profesinės veiklos atskyrimas. Esant poreikiui ir kitų profesijų atstovai gali susikurti subdėžutę ir ją naudoti savo profesinėje veikloje.

Detalesni pasiūlymai dėl konkrečiuose Įstatymų projektuose numatytų nuostatų pateikiami toliau.

Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo Nr. VIII-1234 8, 14, 18, 20, 27, 30, 31, 34, 35 ir 36⁴ straipsnių pakeitimo įstatymo projekte siūloma nustatyti, kad visi viešojo administravimo subjektai nuo 2021 m. sausio 1 d. rengtų tik oficialius elektroninius dokumentus, kuriuos siųstų ir gautų per E. pristatymo sistemą. Siekiant užtikrinti, kad jau esami sprendimai būtų naudojami kuo efektyviau ir nebūtų kuriami nauji, kurie dubliuotų E. pristatymo sistemos funkcionalumus, pareiga naudoti E. pristatymo sistemą galios ir tais atvejais, kai viešojo administravimo subjektas steigia, kuria ar modernizuoja registrus ar valstybės informacines sistemas.

Šiame įstatymo projekte taip pat siūloma nustatyti, kad asmenys pateikti prašymą ar skundą viešojo administravimo subjektui bet kuriuo metu gali per E. pristatymo sistemą, kitomis elektroninių ryšių priemonėmis, paštu, tiesiogiai kreipdamiesi į viešojo administravimo subjektą. Tačiau viešojo administravimo subjekto atsakymai į prašymus ar skundus asmenims būtų pateikiami šia prioriteto tvarka: per E. pristatymo sistemą (jeigu asmens elektroninio pristatymo dėžutė yra neaktyvi, atsakymas į prašymą ar skundą jam bus siunčiamas per E. pristatymo sistemą, bet įteikiamas kaip pašto siunta), kitomis elektroninių ryšių priemonėmis, pašto siunta per pašto paslaugos teikėjus. Pažymėtina, kad asmuo prašyme ar skunde gali nurodyti pageidaujamą viešojo administravimo subjekto atsakymo į prašymą ar skundą gavimo būdą, o viešojo administravimo subjektas privalės šiuo būdu asmenį informuoti.

Siūloma nustatyti, kad viešojo administravimo subjektai, įgyvendindami jiems pavestas funkcijas, oficialius elektroninius dokumentus galėtų siųsti ir kitais būdais, jeigu jie paremti valstybės informacinių sistemų ar registrų sąveika arba viešojo administravimo subjektai yra

sudarę galimybę asmenims parengti ir (ar) pateikti elektroninius dokumentus per viešojo administravimo subjektų sukurtas kitas specialias elektronines savitarnos priemones. Manome, kad tokiais atvejais, kai tos priemonės jau yra sukurtos ir pakankamai aktyviai naudojamos, būtų racionalu ir efektyvu asmeniui palikti galimybę ir toliau tiesiogiai jomis keistis informacija su viešojo administravimo subjektu. Tačiau pažymime, kad asmuo visada galėtų kreiptis ir per E. pristatymo sistemą. E. pristatymo sistemos nuostatus, kuriuose reglamentuoti sistemos funkcionalumai, integracinės sąsajos, veiklos modelis, jos finansavimo ir kiti klausimai, siūloma pavesti tvirtinti Vyriausybei.

Taip pat siūloma nustatyti, kad prašymai viešojo administravimo subjektui elektroninėmis priemonėmis teikiami juos pasirašius kvalifikuotu elektroniniu parašu arba tokiu būdu, kad prašymo gavėjas galėtų vienareikšmiškai nustatyti prašymą pateikusio asmens tapatybę ir būtų užtikrintas prašymo vientisumas. Sprendimą, ar asmenų teikiami prašymai privalo būti pasirašyti kvalifikuotu elektroniniu parašu, jeigu tai nėra nustatyta teisės aktuose, atsižvelgdamas į prašymo ar prašomos suteikti viešosios ar administracinės paslaugos pobūdį, priima viešojo administravimo subjektas. Skundai, pateikti elektroninėmis priemonėmis, visuomet turės būti pasirašyti kvalifikuotu elektroniniu parašu. Viešojo administravimų subjektų elektroninėmis priemonėmis teikiami atsakymai į elektroninėmis priemonėmis gautus asmenų prašymus ar skundus bus pasirašomi viešojo administravimo subjekto vadovo arba jo įgalioto pareigūno ar valstybės tarnautojo kvalifikuotu elektroniniu parašu.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.73, 1.122, 2.44, 2.49, 2.54, 2.66, 6.166, 6.192, 6.228⁷, 6.228¹⁴, 6.901, 6.991 ir 6.993 straipsnių pakeitimo įstatymo projekte siūloma, kad Juridinių asmenų registre ir juridinio asmens dokumentuose būtų nurodytas elektroninio pristatymo dėžutės adresas.

Lietuvos Respublikos gyventojų registro įstatymo Nr. I-2237 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projekte tikslinamos nuostatos dėl to, kokie asmens kontaktiniai duomenys yra tvarkomi Gyventojų registre. Lietuvos Respublikos gyventojų registro įstatymo Nr. I-2237 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projekte siūloma išbraukti nuostatas dėl virtualiojo adreso ir asmens sutikimo perduodant jo kontaktinius duomenis tretiesiems asmenims, nes 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB 43 punkte nustatyta, kad „sutikimas neturėtų būti laikomas pagrįstu asmens duomenų tvarkymo teisiniu pagrindu konkrečiu atveju, kai yra aiškus duomenų subjekto ir duomenų valdytojo padėties disbalansas, ypač kai duomenų valdytojas yra valdžios institucija“, todėl nuostatų dėl asmens sutikimo atsisakoma. Lietuvos Respublikos gyventojų registro įstatymo Nr. I-2237 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projekte taip pat patikslinamas E. pristatymo sistemos pavadinimas. Siūloma, kad Gyventojų registre kaip vienas iš asmens kontaktinių duomenų būtų nurodomas ir E. pristatymo sistemos elektroninio pristatymo aktyvuotos dėžutės adresas. Praktikoje dažnai asmenys gyvena kitoje, nei deklaruota gyvenamoji vieta, vietoje, todėl jeigu asmuo, kreipdamasis į viešojo administravimo subjektą, nurodys kitą fizinės gyvenamosios vietos adresą, institucija, siunčianti informaciją per E. pristatymo sistemą, kai jo elektroninio pristatymo dėžutė nėra aktyvi, galės nurodyti kitą fizinį elektroninės siuntos pristatymo adresą, nei yra deklaruotas. Taip bus užtikrintas informacijos įteikimas asmenims.

Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo Nr. VIII-840 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projekte siūloma, kad asmuo, deklaruodamas gyvenamąją vietą, išvykimą iš Lietuvos Respublikos ar teikdamas prašymą įtraukti į gyvenamosios vietos neturinčių asmenų apskaitą, jo pageidavimu pateiktų ir elektroninio pristatymo dėžutės, jeigu ją asmuo yra aktyvavęs, adresą. Tokiu būdu ši asmens papildoma kontaktinė informacija būtų ypač naudinga norint susisiekti su išvykstančiu iš Lietuvos Respublikos asmeniu.

Dėl Įstatymų projektų, kuriuose reglamentuojamas teismo procesas, pažymime, kad paliekama galimybė teismui spręsti, kokių būdu būtų tinkamiausia informuoti asmenį, taip pat atsižvelgiant į asmens pateiktą pageidavimą dėl informacijos gavimo būdo (skirtingai nei Viešojo administravimo įstatymo Nr. VIII-1234 8, 14, 18, 20, 27, 30, 31, 34, 35 ir 364 straipsnių pakeitimo įstatymo projekte, nėra įteisinamas prioritetas E. pristatymo sistemos naudojimui).

Nepaisant to, teismai turi siekti savo veikloje kuo dažniau naudoti elektroninių ryšių priemones, kurios padeda užtikrinti informacijos pateikimo greitį, veiklos ir proceso efektyvumą.

Lietuvos Respublikos teismų įstatymo Nr. I-480 37¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekte numatyta, kad teismai, atlikdami įstatymų jiems priskirtas viešojo administravimo funkcijas, t. y. su teismo proceso bylomis nesusijusiais klausimais, rengtų oficialius elektroninius dokumentus, kuriuos siųstų ir gautų per E. pristatymo sistemą. Pabrėžiame, kad ši nuostata galėtų visiems kitiems dokumentams ir susirašinėjimui, kuris nesusijęs su bylos nagrinėjimo procesu. Teismai ir toliau galės naudotis ir bylas nagrinėti Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portale e.teismas.lt (toliau – EPP) sukurtomis priemonėmis. Siūlomos minėto įstatymo nuostatos sudarytų galimybę asmenims, kurie dar nesinaudoja EPP, tačiau naudojami E. pristatymo sistema, kreiptis į teismą ne siunčiant popierinę pašto siuntą, bet per E. pristatymo sistemą. Pažymime, kad siūlomu reguliavimu EPP ir E. pristatymo sistema funkcionuos savarankiškai, tačiau jų paralelinis naudojimas užtikrins sinergiją komunikuojant su asmenimis, taupys valstybės biudžeto lėšas, kadangi prioritetą informuojant asmenis (tuos, kurie neprisijungę prie EPP) įvairiais klausimais bus suteikiamas elektroniniam susirašinėjimui, o ne informacijos ar dokumentų siuntimui paštu. Siekiant patogaus minėtų sistemų naudojimo, gali reikėti techninių pakeitimų, kuriuos kartu su E. pristatymo sistemos tvarkytoju bus galima suderinti ir atlikti iki Įstatymų projektų įsigaliojimo. Tačiau pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos teismų įstatymo Nr. I-480 37¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekte nėra reglamentuojamas ar keičiamas teisinis reguliavimas, jeigu byla tvarkoma popierine forma.

Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo Nr. I-67 42, 65, 66, 67 ir 67¹ straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 41¹ straipsniu įstatymo projekte numatyta, kad Konstitucinio Teismo, Konstitucinio Teismo pirmininko ar Konstitucinio Teismo teisėjų dokumentai, dalyvaujančių byloje asmenų procesiniai dokumentai, kita bylos medžiaga asmenims įteikiami per E. pristatymo sistemą, kitomis elektroninių ryšių priemonėmis, registruotąją pašto siuntą per pašto paslaugos teikėjus; Konstitucinis Teismas, atlikdamas įstatymų jam priskirtas viešojo administravimo funkcijas, nesusijusias su prašymų ar paklausimų nagrinėjimu Konstitucinio Teismo įstatymo nustatyta tvarka, rengia oficialius elektroninius dokumentus, kuriuos siunčia ir gauna per E. pristatymo sistemą, taip pat gali keisti parengtais oficialiais elektroniniais dokumentais ir informacija su kitais viešojo administravimo subjektais kitais būdais, jeigu tokią keitimąsi oficialiais elektroniniais dokumentais ir informacija tarp valstybės informacinių sistemų ir registrų funkciją užtikrina jų sąveika; asmenų prašymai ar skundai Konstituciniam Teismui dėl įstatymų jam priskirtų viešojo administravimo funkcijų, Konstitucinio Teismo atsakymai į šiuos prašymus ar skundus asmenims teikiami Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka.

Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 23, 24, 25, 33, 52, 67, 70, 72, 74, 75, 76, 95, 99, 109, 112, 123, 124, 126, 133, 134, 135, 139, 141, 150, 158, 160 ir 161 straipsnių pakeitimo įstatymo projekte, Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 8¹, 51, 101, 148, 182, 214, 218, 220, 236, 286, 308, 310, 317, 319, 323, 324, 375, 385, 422 ir 430¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projekte, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 111, 117, 121, 123, 124, 175¹, 604, 605, 624¹, 631, 640, 644, 646, 648, 657 ir 679 straipsnių pakeitimo įstatymo projekte, Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 573, 574, 577, 579, 585, 609, 616, 620, 622, 624, 637, 646 ir 647 straipsnių pakeitimo įstatymo projekte numatyta, kad teismas procesinius dokumentus įteikia per E. pristatymo sistemą, kitomis elektroninių ryšių priemonėmis arba registruotąją pašto siuntą per pašto paslaugų teikėją. Kai adresato elektroninio pristatymo dėžutė yra neaktyvi, procesinis dokumentas siunčiamas per E. pristatymo sistemą, bet įteikiamas kaip registruotoji pašto siuntą. Kai dokumentas siunčiamas per E. pristatymo sistemą, bet įteikiamas kaip registruotoji pašto siuntą, šis įteikimas turi tas pačias teises pasekmes kaip ir siunčiant tradicinę registruotąją pašto siuntą. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 573, 574, 577, 579, 585, 609, 616, 620, 622, 624, 637, 646 ir 647 straipsnių pakeitimo įstatymo projekte paliekama galimybė šaukimus ir kitus procesinius dokumentus administracinio nusižengimo teisenoje dalyvaujantiems asmenims siųsti elektroniniu paštu, jeigu elektroninio pristatymo dėžutė nėra aktyvi. Šia išimtimi atsižvelgiama į

Policijos departamento pageidavimą ir toliau sudaryti galimybę dokumentus asmenims siųsti elektroniniu paštu.

Kai asmuo yra nurodęs pageidaujamą procesinio dokumento gavimo būdą, procesinis dokumentas jam įteikiamas šiuo būdu, jeigu jis yra nurodęs reikalingus kontaktinius duomenis. Advokatams, advokatų padėjėjams, antstoliams, antstolių padėjėjams, notarams, valstybės ir savivaldybių įmonėms, įstaigoms ir organizacijoms, finansų įstaigoms, draudimo ir audito įmonėms, teismo ekspertams, bankroto administratoriams ir restruktūrizavimo administratoriams teismas procesinius dokumentus įteikia kitomis elektroninių ryšių priemonėmis. Kitomis elektroninių ryšių priemonėmis dokumentai įteikiami asmenims, kuriems teisės aktuose ar su teismų informacinės sistemos valdytoju sudarytoje sutartyje nustatyta pareiga gauti procesinius dokumentus kitomis elektroninių ryšių priemonėmis.

Atsižvelgiant į tai, kad informavimas bus vykdomas elektroninių ryšių priemonėmis, minėtame projekte taip pat numatyta, kad dokumentas bus laikomas įteiktu kitą darbo dieną nuo dokumento adresatui išsiuntimo per E. pristatymo sistemą ar kitomis elektroninių ryšių priemonėmis dienos. Numatytas reglamentavimas užtikrins efektyvesnę ir greitesnę susirašinėjimą, sudarys sąlygas tai padaryti mažesnėmis sąnaudomis.

Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo Nr. VIII-1031 47, 9, 11 ir 18 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 6¹ straipsniu įstatymo projekte numatyta, kad Lietuvos administracinių ginčų komisija ir Lietuvos administracinių ginčų komisijos teritoriniai padaliniai rengia oficialius elektroninius dokumentus, kurie siunčiami ir gaunami per E. pristatymo sistemą.

Lietuvos Respublikos pašto įstatymo Nr. VIII-1141 7 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymo projekte siūloma nustatyti, kad asmuo, norintis pradėti teikti pašto paslaugą, pranešimą Ryšių reguliavimo tarnybai pateikia per E. pristatymo sistemą, tačiau kartu neatsisakoma ir dabar galimų pranešimo pateikimo būdų (per kontaktinį centrą arba raštu tiesiogiai kreipiantis į Ryšių reguliavimo tarnybą). Taip pat šiame projekte siūloma nustatyti, kad tais atvejais, kai pristatoma registruotoji pašto siunta ir gavėjo nerandama nurodytu adresu arba gavėjas nėra įsirengęs gaunamųjų laiškų dėžutės (ar ji neatitinka reikalavimų, pvz., yra nerakinama), informacija apie gautą pašto siuntą pateikiama per E. pristatymo sistemą, jeigu gavėjo (siuntėjo) elektroninio pristatymo dėžutė yra aktyvi ar kitais būdais, įskaitant kitas elektroninių ryšių priemones, užtikrinančiais tokio pranešimo gavimą.

Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymo Nr. I-599 papildymo 4¹ straipsniu įstatymo projekte siūloma nustatyti, kad prokuratūra, atlikdama jai priskirtas viešojo administravimo funkcijas, rengia oficialius elektroninius dokumentus, kuriuos siunčia ir gauna per E. pristatymo sistemą. Ši nuostata netaikoma, jeigu keitimosi oficialiais elektroniniais dokumentais ir informacija tarp valstybės informacinių sistemų ir (ar) registrų funkciją užtikrina jų sąveika; asmenys informaciją, dokumentus turi teisę teikti prokuratūrai per E. pristatymo sistemą, nors prokuratūra gali sudaryti galimybę asmenims parengti ir (ar) pateikti, taip pat gauti informaciją, dokumentus naudojant ir kitas elektroninių ryšių priemones.

Lietuvos Respublikos advokatūros įstatymo Nr. IX-2066 papildymo 44¹ straipsniu įstatymo projekte, Lietuvos Respublikos antstolių įstatymo Nr. IX-876 43¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekte, Lietuvos Respublikos notariato įstatymo Nr. I-2882 papildymo 34¹ straipsniu įstatymo projekte siūloma nustatyti, kad asmuo turi teisę kreiptis į advokatą, antstolį, notarą per E. pristatymo sistemą, o minėti asmenys turi tokiu būdu siunčiamus dokumentus priimti.

Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo Nr. VIII-1524 12, 13, 14, 15 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo projekte siūloma nustatyti, kad institucija dokumentus pareiškėjui teikia Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka.

Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo Nr. VIII-950 13, 17, 18 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projekte, Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo Nr. IX-1826 24, 27 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo projekte, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus Nr. VIII-1708 17 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projekte siūloma nustatyti, kad asmenys kreiptųsi į Seimo kontrolierių, lygių galimybių kontrolierių, vaiko teisių apsaugos

kontrolierių ir gautų atsakymus iš šių subjektų analogiška tvarka, kuri nustatyta Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme.

Įstatymų projektuose taip pat siūloma išbraukti teisės aktuose nevartojamas sąvokas („kurjeriai“, „pasiuntinių paslaugų teikėjai“), Įstatymų projektai tikslinami redakciniu aspektu (pvz., siūloma išbraukti praktikoje jau nebenaudojamus komunikavimo būdus, pvz., „telegrafinis, faksimilinis ryšys“), taip pat Įstatymų projektai patikslinti atsižvelgiant į 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 910/2014 dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų vidaus rinkoje, kuriuo panaikinama Direktyva 1999/93/EB, nuostatas.

Įvertinus tai, kad šiuo metu asmenų, kurie privalomai deklaruoja turtą ir pajamas, elektroninėje deklaracijų formoje nurodytas elektroninio pašto adresas, siūloma, kad, priėmus Įstatymų projektus, šios elektroninės formos būtų pakeistos taip, kad būtų nurodytas ir elektroninio pristatymo dėžutės adresas.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymų projektus toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimti Įstatymų projektai įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymų projektų įgyvendinimas teigiamai atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai, nes oficialus ir įrodomąjį galią turintis susirašinėjimas su viešojo sektoriaus subjektais galės būti vykdomas elektroninių ryšių priemonėmis, kuriomis tiek juridiniai, tiek fiziniai asmenys galės naudotis norėdami gauti bet kokias viešąsias ir administracines paslaugas, kreiptis į teismą, gauti įvairius dokumentus, informaciją ir pan. Be to, Įstatymų projektų įgyvendinimas prisidės prie viešojo administravimo efektyvumo didinimo, skatins informacinės visuomenės plėtrą.

8. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priimti naujų, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios galiojančių įstatymų nereikės.

9. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektu sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymų projektuose naujų sąvokų nenustatoma.

10. Ar įstatymų projektai atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektai neprieštarauja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams.

11. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, - kas ir kada juos turėtų priimti

Iki įstatymų įsigaliojimo dienos reikės pakeisti šiuos teisės aktus:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimą Nr. 875 „Dėl Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose

taisyklių patvirtinimo“ (turėtų parengti Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija, iki įstatymų įsigaliojimo priimti Lietuvos Respublikos Vyriausybė);

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. gruodžio 23 d. nutarimą Nr. 1495 „Dėl Lietuvos Respublikos gyventojų registro nuostatų patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. lapkričio 12 d. nutarimą Nr. 1407 „Dėl Juridinių asmenų registro nuostatų patvirtinimo“, taip pat kitų registrų nuostatus, kuriuose numatytas asmenų informavimas elektroninių ryšių priemonėmis (turėtų parengti Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, iki įstatymų įsigaliojimo priimti Lietuvos Respublikos Vyriausybė);

3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. rugpjūčio 11 d. nutarimą Nr. 817 „Dėl Lietuvos administracinių ginčų komisijos nuostatų patvirtinimo“ (turėtų parengti Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, iki įstatymų įsigaliojimo priimti Lietuvos Respublikos Vyriausybė);

4. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. rugpjūčio 26 d. nutarimą Nr. 914 „Dėl Nacionalinės elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo“ (turėtų parengti Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, iki įstatymų įsigaliojimo priimti Lietuvos Respublikos Vyriausybė);

5. Ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2013 m. vasario 28 d. įsakymą Nr. 1V-332 „Dėl Pašto paslaugos teikimo taisyklių patvirtinimo ir kai kurių Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus įsakymų pripažinimo netekusiais galios“ (turėtų parengti ir iki įstatymų įsigaliojimo priimti Ryšių reguliavimo tarnyba);

6. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro ir Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2016 m. sausio 29 d. įsakymą Nr. 1V-67/I-31 „Dėl Baudžiamosios bylos duomenų tvarkymo elektronine forma ikiteisminio tyrimo metu tvarkos aprašo patvirtinimo“ (turėtų parengti ir iki įstatymų įsigaliojimo priimti Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija ir Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra);

7. Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2016 m. vasario 3 d. įsakymą Nr. 3-44(1.5 E) „Dėl Elektroninio pristatymo paslaugų teikimo Nacionalinės elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinės sistemos priemonėmis taisyklių patvirtinimo“ (turėtų parengti Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, iki įstatymų įsigaliojimo priimti Lietuvos Respublikos Vyriausybė arba jos įgaliota institucija);

8. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2004 m. kovo 5 d. sprendimą „Dėl Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo reglamento patvirtinimo“ (turėtų parengti ir iki įstatymų įsigaliojimo priimti Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas);

9. Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2012 m. gruodžio 13 d. įsakymą Nr. 1R-332 „Dėl Procesinių dokumentų pateikimo teismui ir jų įteikimo asmenims elektroninių ryšių priemonėmis tvarkos aprašo patvirtinimo“ (turėtų parengti ir iki įstatymų įsigaliojimo priimti Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija);

10. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigos vadovo 2015 m. spalio 5 d. įsakymą Nr. 1V-50 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigos darbo reglamento patvirtinimo“ (turėtų parengti ir iki įstatymų įsigaliojimo priimti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaiga);

11. Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004 m. gegužės 27 d. įsakymą Nr. VA-107 „Dėl Deklaracijos duomenų išrašo FR0667 formos, Prašymo PRC909 formos, Prašymo PRC908 formos, Pažymos FR0690 formos, Pažymos FR0691 formos, Metinės gyventojų (šeimos) turto deklaracijos pagrindinių duomenų išrašo, Metinės pajamų deklaracijos pagrindinių duomenų išrašo, Gyventojų (šeimos) turto deklaravimo pažymos FR0690 formos ir Gyventojų pajamų deklaravimo pažymos FR0691 formos išdavimo taisyklių patvirtinimo“ (turėtų parengti ir iki įstatymų įsigaliojimo priimti Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos).

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Pažymėtina, kad, įgyvendinus įstatymus, būtų taupomos valstybės biudžeto lėšos, nes vis daugiau susirašinėjimo tarp viešojo sektoriaus subjektų ir asmenų persikels į elektroninę erdvę, viešojo sektoriaus subjektai nekurs besidubliuojančių elektroninių sprendimų, skirtų susirašinėjimui su asmenimis, o naudos vieną valstybės informacinę sistemą.

Viešojo sektoriaus subjektai, preliminariais skaičiavimais, pašto paslaugoms per metus išleidžia apie 3,6 mln. Eur (paskaičiuota pagal AB Lietuvos pašto gaunamas pajamas, įvertinus, kad bendrovė turi sutartis su 21 proc. viešojo sektoriaus subjektų). Atsižvelgiant į tai, kad pirmaisiais metais apie pusę siuntų galėtų būti siunčiamos elektroniniu būdu, 2020 m. – apie 75 proc. siuntų būtų elektroninės, kasmet galėtų būti taupoma apie 1,5–1,7 mln. Eur, o kuo daugiau būtų siunčiama elektroniniu būdu, tuo dar daugiau valstybės biudžeto lėšų galėtų būti sutaupoma.

Įvertinus tai, kad viešojo administravimo subjektai, siųsdami per E. pristatymo sistemą, kai el. siunta įteikiama kaip pašto siunta, jos nespausdins, nevokuos (tai padarys E. pristatymo sistemos operatorius), todėl atitinkamai patirs mažiau išlaidų (bus taupomas darbuotojų darbo laikas, popierius, nepatirs spausdinimo išlaidų, nereikės voko ir pan.), todėl bendrosios išlaidos, skirtos informacijai ar dokumentams pristatyti, nepadidės.

Įstatymų projektams įgyvendinti Juridinių asmenų registre bei Gyventojų registre reikės atlikti techninius pakeitimus, gali iškilti poreikis įgyvendinti papildomus techninius sprendimus dėl EPP. Planuojama, kad papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės, kadangi E. pristatymo sistemos tvarkytojas užtikrins E. pristatymo sistemos veikimą, įgyvendins reikalingus techninius sprendimus, kurių sąnaudos bus įskaičiuotos į paslaugos tarifą (iš viso per metus tai sudarys apie 400 tūkst. Eur). Pažymėtina, kad E. pristatymo sistemos veiklos modelį nustatys Lietuvos Respublikos Vyriausybė, tvirtindama E. pristatymo sistemos nuostatus.

13. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai Įstatymų projektų žodžiai: „Nacionalinė elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinė sistema“, „elektroninio pristatymo dėžutės adresas“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Susikurti (aktyvuoti) elektroninio pristatymo dėžutę labai paprasta, nes tereikia prisijungti prie elektroninių valdžios vartų (www.epaslaugos.lt), identifikuoti elektroninės atpažinties priemone ar per banką ir nuoroda į E. pristatymo sistemą yra matoma ekrane (ją paspaudus, sekti tolesnius nurodymus). Taip pat galima prisijungti tiesiogiai per www.epristatymas.lt.

Elektroninio pristatymo dėžutės adresas sudaromas iš fizinio asmens vardo ir pavardės pirmųjų trijų raidžių ir atsitiktinių keturių skaitmenų, juridinio asmens – iš juridinio asmens kodo. Elektronines siuntas galima siųsti tik iš vienos elektroninio pristatymo dėžutės į kitą elektroninio pristatymo dėžutę (jeigu asmuo jos neturi, siuntėjas matys ir galės pasirinkti fizinį elektroninės siuntos pristatymo būdą).

E. pristatymo sistemos nereikėtų tapatinti su įprastu elektroniniu paštu (vardenis.pavardenis@gmail.com, vardas@yahoo.com ir t. t.).

Toliau pateikiama informacija, kuo skiriasi E. pristatymo sistema nuo įprasto elektroninio pašto:

- Skirtingai nei el. paštas, E. pristatymo sistema užtikrina visišką duomenų apsaugą – siunčiamo dokumento turinys prieinamas tik jo siuntėjui ir gavėjui, o visi siunčiami dokumentai yra saugomi duomenų saugyklose. Tai ypač aktualu dėl to, kad nuo 2018 m. gegužės 25 d. visose ES valstybėse, tarp jų ir Lietuvoje, įsigaliojo 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų

apsaugos reglamentas). Šis reglamentas sugriežtina asmens duomenų apsaugą, todėl elektroniniu būdu siunčiamų laiškų saugumo aspektas taps vienu iš svarbiausių.

- E. pristatymo sistema leidžia gerokai sumažinti nepristatytų ar dingusių laiškų skaičių. Per E. pristatymo sistemą siųsta elektroninė siunta tikrai pasieks instituciją, teismą ir asmuo matys, kada elektroninė siunta buvo gauta ir kada perskaityta, todėl nebus pamestų, negautų, į „šiukšlinę“ įkritusių elektroninių laiškų.

- Kiekviena elektroninė siunta E. pristatymo sistemoje turi unikalų kodą, kurį vartotojas gali perduoti suinteresuotajai trečiajai šaliai, taip suteikdamas prieigą prie dokumento originalo.

- Elektroninę siuntą galima išsiųsti neišeinant iš namų, negaištant laiko. Jeigu asmuo neturi elektroninio pristatymo dėžutės, jam siunta bus atspausdinta ir pristatyta kaip registruotoji pašto siunta (paslauga mokama priklausomai nuo siuntos dydžio – lapų skaičiaus ir pristatymo tarifo).

Papildomai pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijoje buvo nagrinėjama E. Jasaičio peticija, kurioje siūloma privalomai ir visuotinai įteisinti E. siuntų pristatymo sistemą (komisija peticijai pritarė).
